

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Центр заочної, дистанційної і вечірньої форм навчання

Кафедра журналістики та філології

ДОБІРКА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ МАТЕРІАЛІВ: НАРИС
The selection of journalistic materials: feature article

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «бакалавр»
студентки спеціальності «Журналістика»,
освітньої програми «Журналістика»,
групи ЖТз – 73 – 9с
Пауль Євгенії Євгенівни

Науковий керівник:
Сидоренко Ольга Павлівна,
кандидат педагогічних наук, доцент

Суми 2021

Пауль Є.Є. Добірка журналістських матеріалів: нарис [Текст] : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра; спец.: 061 Журналістика / Є. Є. Пауль; наук. керівник О. П. Сидоренко. – Суми: СумДУ, 2021. – 39 с.

Робота має творчий характер. Автор з урахуванням аналізу інформаційного контенту сучасних медіа пропонує добірку журналістських матеріалів у жанрових різновидах нарису. Основною метою кваліфікаційної роботи є створення добірки журналістських матеріалів у жанрі нарису.

Ключові слова: художньо-публіцистичні жанри, нарис, портретний нарис, подорожній нарис.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ВСТУП.....	4
1. Теоретичні основи підготовки журналістських матеріалів у жанрі нарису.....	7
2. Обґрунтування інформаційного продукту на основі аналізу інформаційного ринку	12
3. Специфікація інформаційного продукту.....	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	22
II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ.....	23
ВИСНОВКИ.....	38

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ВСТУП

У теорії журналістики жанр визначається як тип журналістського твору, що виник історично і має стабільні властивості. Жанри періодичних видань постійно розвиваються. Зміни в суспільному житті, нові тенденції в медіа не можуть не відбиватися в жанровій системі.

Журналістика має виконувати низку різноманітних, соціально зумовлених задач. В одному випадку необхідно повідомити про подію чи факт, в іншому – є потреба пояснити їх значення, проаналізувати та оцінити, а в третьому – важливо подати інформацію в емоційно-експресивній формі про подію чи особу, що відповідно, має безпосередній стосунок до неї. З урахуванням цих завдань та функцій жанри журналістики традиційно поділяються на три великі групи: інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні.

Художньо-публіцистичний жанри здатні подавати інформацію узагальнено, служать емоційним відображенням певних явищ соціального життя, розкривають людський характер і саркастично висміюють його недоліки. Художньо-публіцистичні жанри подають інтерпретовану інформацію на основі художнього аналізу явищ та характерів. Як жанрам журналістики, їм властиві політична орієнтація, гострота, актуальність, логіко-раціональна система дослідження. Від художньої літератури вони взяли образну систему й стиль. Художньо-публіцистичний текст – це єдине ціле, у якому журналістські та зображувальні компоненти доповнюють одна одну.

Одним із найбільш затребуваних жанрів художньої публіцистики серед журналістів і актуальним для аудиторії ЗМІ є нарис. Це жанр, метою якого є вивчення соціально важливих особистостей та явищ шляхом створення

журналістом їх документального образу. У цьому жанрі певний аспект концепції людини чи соціального життя розкривається в результаті поєднання логічно-раціонального та художньо-образного способу відображення дійсності.

Художньо-публіцистичні жанри, і нарис зокрема, досліджували такі журналістикознавці, як І. Гаврилюк, О.Глушко, О.Гусева, В.Здоровега, Т. Ковальова, Л.Кройчик, А. Тертичний, Й. Тодоров та інші. Вони приділяли увагу теоретичним аспектам дослідження жанру нарису, його жанровим ознакам, типологічним рисам, образності та логіко-раціональній основі подання інформації.

На сьогодні актуальним питанням залишається класифікація жанрових різновидів нарису, що пояснюється новими медіатенденціями, конвергентністю та взаємопроникністю жанрів, стиранням їх жанрових меж. Дослідники сьогодні одностайні щодо популярності цього жанру: попри його значний документально-образний потенціал у поданні соціально актуальних тем, він не витримує конкуренції із жанрами інформаційними та аналітичними у сучасних ЗМІ.

Мета кваліфікаційної роботи – підготувати добірку журналістських матеріалів у жанрі нарису.

Досягнення поставленої мети вимагало виконати таких **завдань**:

- розглянути теоретичні засади підготовки журналістських матеріалів у жанрі нарису;
- обґрунтувати потребу підготовки власного журналістського продукту у жанрі нарису на основі аналізу інформаційного ринку;
- створити власні журналістські матеріали у нарисових жанрах;
- визначити специфікацію інформаційного продукту.

Структура роботи відповідає вимогам до кваліфікаційних творчих робіт спеціальності 061 «Журналістика» освітнього ступеня «бакалавр» і містить пояснювальну записку, інформаційний проект і висновки. Пояснювальна

записка містить інформацію про актуальність кваліфікаційної роботи, її мету і завдання; у ній подається аналіз медіаринку з позицій функціонування художньо-публіцистичних жанрів, розкривається специфікація авторського інформаційного доробку, а також подається список наукових джерел, використаних у процесі виконання завдань роботи. У висновках викладено основні результати роботи.

1. Теоретичні основи підготовки журналістських матеріалів у жанрі нарис

За словами Л. Кройчик, «жанр – це своєрідна естетична організація життєвого матеріалу, яка має низку стійких елементів і визначає погляд автора на навколишню дійсність» [7, с. 171]. У жанрі перетинаються три смислові рівні: рівень реальності, рівень авторської обробки цієї реальності та рівень сприйняття аудиторією реальністю, зафіксованої в журналістському творі. Ці рівні взаємодіють і надають журналістській роботі цілісності, що дозволяє побачити загальні типологічні риси в кожному жанрі: жанр – це особлива форма організації діалогу між автором та аудиторією. Жанром завжди є дискурс, тобто встановлення цілей автора, що активізує діалог з аудиторією з питань, що потребують громадського обговорення.

Документальна основа журналістського жанру не спростовує його смислової невичерпності, адже реальні факти, проблеми, зафіксовані в реальності, супроводжуються оцінки того, що відбувається. Жанр є ознакою динамічного оновлення ставлення творця (публіциста) до світу, який його визначає. Для пояснення цього процесу можна назвати п'ять передумов:

1. Автор, як суб'єкт журналістського висловлювання, намагається об'єктивно відобразити суть того, що відбувається, у конкретних звітах, що передаються через ЗМІ. Так формується предметна основа кожного жанру.

2. Потреба у висловлюванні веде до необхідності самореалізації у відносинах із зовнішнім світом, включаючи аудиторію. Це функціональна основа тексту як жанру.

3. Потреба в самореалізації призводить до прагнення автора журналістського тексту досягти оптимального результату в передачі повідомлення споживачеві інформації. Тому необхідно вдосконалювати методи вивчення реальності з використанням певних жанрів.

4. Автор журналістського тексту, зберігаючи максимальну об'єктивність в обробці отриманої інформації, намагається максимально розкрити суб'єктивні механізми сприйняття повідомлення, що в кінцевому рахунку забезпечує життя журналістського твору як особливого способу впливу на аудиторію . У цьому полягає зміст журналістської праці як жанру.

5. Вплив твору на аудиторію значною мірою визначається волею автора естетично оформити повідомлення, зробити його привабливим – зрозумілим і легким для сприйняття – у передачі через канали масової комунікації. Тут виникають ознаки форми журналістського жанру.

Взаємозв'язок цих причин, з одного боку, виявляє категоріальні особливості журналістського твору як жанру, а з іншого – пояснює суть його цілісності. Саме із цієї взаємодії форми та змісту журналістського твору, що «народжує» конкретний жанр, виникає явище, яке М. Бахтін назвав «жанровою сутністю тексту» [1].

Естетика журналістського жанру - це мистецтво створення задокументованого образу світу з індивідуально унікальним сприйняттям його свідомістю. У журналістській роботі семантичний простір висловлення визначається поєднанням дійсності з її оцінкою суб'єктом висловлювання. Ця оцінка естетично «загорнута» у жанр.

А. Тертичний журналістськими жанрами називає стабільні типи публікацій, що поєднують подібні змістовно-формальні ознаки, які називаються жанроутворюючими факторами [10, с. 210]. В науковій літературі можемо помітити розуміння жанрів як «усталених, колективно розроблених в процесі соціокультурного та комунікативно-мовленнєвого досвіду та розвитку, формально змістових зразків (моделей), цілеспрямовано співвіднесених із адресатом та ситуацією вербальної поведінки, підкріпленої складною системою знань»[12, с. 150].

В основу диференціації журналістських жанрів закладено:

- характер знання (прямі факти та події - у замітці, кореспонденції, переосмислені – в інтерв'ю, відгуках);
- конкретні функції повідомлюваного матеріалу (інформаційна, пояснювальна, оціночна, спонукальна);
- ступінь охоплення реальності, узагальнення та висновків;
- характер образно-зображувальних засобів (літературна мова, стиль, образи)»[4, с. 213].

З-поміж художньо-публіцистичних жанрів, що зустрічаються в сучасних ЗМІ, як найбільш часто використовується журналістами, можна виділити нарис, який завдяки документальному багатству та авторському погляду до цього залишається затребуваним аудиторією. Водночас медіатексти, написані в жанрі нарису, рідко з'являються в чистому вигляді на сайтах друкованих та Інтернет-ЗМІ. Їх специфічні риси можна побачити, наприклад, в авторській колонці. Що стосується таких жанрів, як памфлет, пародія, фейлетон, їх важко знайти не лише в Інтернет-виданнях, а й у традиційних ЗМІ.

Як жанр художньої журналістики нарис походить з англійської літератури раннього Просвітництва. Першими літературними журналами, важливими для розвитку жанру нарису, були «Базіка» Дж. Аддісона та «Глядач» Р. Стіла. Значне місце у кожному з цих видань мав есе-нарис на вільно обрану повсякденну, морально-філософську, естетичну чи інші теми, які «інколи подавалися на одному аркуші, а іноді вимагала для свого розроблення цілого нарисового циклу» [9].

Проблема жанру нарису, як і проблема жанру загалом, ще не має остаточного висвітлення ні в теоретичному, ні в історичному аспектах. Більше того, жанрова специфіка нарису завжди була суперечливою - переважно завдяки його «гібридності», «межуванню», поєднанню документальної, публіцистичності та художнього вимислу чи домислу. Такі характерні риси жанру розглядали українські вчені. Наприклад, В. Здоровега справедливо зауважив, що в художньо-публіцистичних жанрах ідея втілюється в конкретній

ситуації, в системі певних образів. Він підкреслював, що у художньо-публіцистичному тексті «художня деталь, промовиста подробиця, яка зумовлює відповідну картину, лаконічно характеризує певне політичне, психологічне явище» [6, с. 245]. Говорячи про синкретичну сутність нарису, що поєднує аналітичне та художнє розуміння дійсності, А. Глушко зазначає: «З одного боку, нарис дозволяє авторові виявляти серцевину досліджуваного явища. З іншого – використовуючи багатство мовностилістичних, образних засобів, властивих художній літературі, нарисовець здобуває унікальну можливість увиразнити написане» [3, с. 69]. Тому питання про жанрових властивостей нарису є непростим і вирішується неоднозначно, як і теоретична проблема самого жанру.

Х. Фріке зазначав, що текст належить до певного жанру, якщо виконуються такі три умови: 1) він однозначно належить до певного типу літературного тексту; 2) цей тип літературного тексту вже утвердився в тій чи іншій національній літературі на момент його створення і відповідає очікуванням читача; 3) для того, щоб активізувати схему очікувань читача, цей текст уже має чітку вказівку на тип літературного тексту або виявляє інші сигнали, що вказують на належність до типу тексту” [14, с. 133]. Водночас іноді важко відрізнити нарис від інших жанрів.

Також нарис розглядають крізь призму сприйняття читача. Наприклад, проблеми зі сприйняттям та інтерпретацією тексту розглядає В. Еко, який після Т.А. ван Дейка розрізняє два типи – природний (natural) та штучний (artificial). Перший стосується подій, які представляють себе такими, якими вони насправді відбулися, а другий стосується персонажів та дій, пов’язаних із «уявним» чи «можливим» світом [13, с. 26-27]. Есе можна віднести до типу "природної історії", оскільки читач все-таки очікує, що автор скаже правду. Автор спонукає читача задуматися над тим, що зображено, що є однією з форм його співтворчості із читачем.

Для нарисовця існує об'єктивна реальність такою ж мірою, як і для будь-якого іншого письменника, але ставлення до неї визначається головним жанротворчим принципом – документалізмом. Нарис характеризується постійною присутністю на передньому плані автора, який пояснює, коментує та узагальнює події. Наприклад, у замальовці подорожі авторська концепція організовує різні епізоди подорожі і, зрештою, створює художню єдність. В нарисі ескіз того чи іншого явища, події може не мати історії, але історія завжди є і може бути художній вимисел. Природньо, виникає питання про те, чи є домисел та вимисел якісь обмеженнями у цьому жанрі.

У визначенні нарису, його документальної основи, як правило, підкреслюється пізнавальне значення, але також визнається наявність художнього вимислу. Часто говорять про невід'ємну точність нарису, документалізму та художності, легкість ескізів та глибину узагальнення. Нарисом зазвичай називають невеликий витвір мистецтва, в основі якого лежить відтворення реальних фактів, подій, людей. У підручнику «Теорія літератури», підготовленому О. Галичем, нарис визначається як «малий художньо-публіцистичний жанр, у якому автор зображує дійсні події та факти. Найчастіше нариси присвячуються відтворенню сучасних подій чи зображенню людей, яких особисто знав письменник»[2, с. 276]. Нарис стоїть на перехресті художньої літератури та журналістики, а межі, що відокремлюють його від інших епічних жанрів, дуже довільні та гнучкі. Жанр нарису різноманітний. Межі жанру нарису досить широкі, щоб відповідати всім його типам, і в той же час вони досить конкретні, щоб нарис не можна було змішувати з іншими жанрами. Завдання нарису – повідомити читача про щось, змалювати та пояснити важливі та актуальні явища дійсності. Як правило, нарис тісно пов'язаний з нагальними потребами сучасності. Нарисовець може використовувати наукову інформацію, але аналіз та вивчення дійсності в нарисі не можна буквально ототожнювати з науковими дослідженнями. В есе

типізація досягається насамперед шляхом відбору конкретних, найбільш типових життєвих фактів та їх візуального зображення.

Нарис містить достовірну інформацію про певні явища, події, ситуації та ступінь істинності в них - це свідчення очевидців, реальні факти та події. Установка на достовірність, документальність у відтворенні дійсності є найважливішою рисою поетики нарисової прози, але вона не виключає, а припускає, і пафос об'єктивного дослідження, значущість реального факту, реальної події. Як правило, публіцист залучає читача до своєрідного діалогу про актуальні проблеми сучасності та відіграє провідну роль у нарисі. Автор нарису створює естетично завершену художню реальність, яку читач повинен сприймати як достовірне свідчення, як документальний факт. Цей жанр завжди ґрунтується на фактах, статистиці, документах, базується на реальних подіях. Водночас нарис – це не пряме, дзеркальне відображення дійсності, це форма естетичної рефлексії над ним.

2. Обґрунтування інформаційного продукту на основі аналізу інформаційного ринку

Художньо-публіцистичним жанрам властива образність, виразність, велика емоційна сила, розкриття типового через особистість, присутність автора, опис авторських почуттів і переживань. Як і всі інші жанри журналістики, вони описують реальні події, явища та переживання, проте на відміну, наприклад інформаційних, потребують більших творчих зусиль від журналіста, часу на збирання й подання інформації. У сучасних ЗМІ існує тенденція до зменшення кількості художньо-публіцистичних матеріалів, незважаючи на те що вони наділені значним потенціалом впливу на аудиторію,

формування її пізнавально-естетичних смаків та задоволення інформаційних потреб. Тому ставимо за мету з'ясувати, наскільки активно журналісти використовують ці жанри для підготовки своїх матеріалів, визначити місце нарису та його жанрових різновидів у мас-медійному контенті.

Об'єктом нашої уваги стали матеріали «Газети по-українськи», які були опубліковані упродовж березня 2021 року. У цілому було опрацьовано 386 публікацій. Із них 33 визначено які такі, що належать до художньо-публіцистичних. Це становить 8,5% від загальної кількості. Можемо сказати, що досить незначна частка від загальної кількості матеріалів і художньо-публіцистичні жанри значно поступаються інформаційним та аналітичним у цьому виданні.

Рис. 1. – Художньо-публіцистичні матеріали у відношенні до інших жанрів у «Газеті по-українськи»

У процесі аналізу ми враховували традиційний підхід до класифікації художньо-публіцистичних жанрів, а саме: нарис, замальовка, есе, фельєтон, памфлет, пародія. Ми враховували такі дані, як дату виходу матеріалу, його автора, назву, тематику і жанр, щоб виявити, яким жанровим формам надається

перевага, а також тематичні пріоритети журналістів, які працюють у жанрах художньої публіцистики. Результати наших спостережень зафіксовано в таблиці 1.

Таблиця 1 – Жанри і тематика художньо-публіцистичних матеріалів

№	Час	Назва матеріалу	Автор	Тематика	Жанр
1.	02.03. 2021	Уночі температура не перевищує 17 градусів. Я мерзла так, що плакала	Валерія Радзієвська	Професійна творчість	Портретний нарис з елементами інтерв'ю
2.	02.03. 2021	Запропонував кинути гранату на подвір'я сусідки: "Поб'ємо курей, бо вони наш город дряпають"	Павло Щириця	Людина в історії	Портретний нарис
3.	04.03. 2021	Ріг единорога, якого вполювали на Поділлі	Ірина Пустинніков а	Культура	Замальовка
4.	04.03. 2021	Мав пів шоколадного батончика. З'їв у першу ніч	Ірина Мамрига	Спорт	Портретний нарис
5.	04.03. 2021	"Знала німецьку, польську, французьку, розуміла італійську. Вдома говорила суржиком"	Оксана Княжик	Людина в історії	Портретний нарис
6.	04.03. 2021	Дівчині набили брови на лобі. "Ти не відчувала, де їх роблять?"	Вікторія Майстренко	Професійна творчість	Портретний нарис

7.	04.03. 2021	Сон	Анна-Лілія Кокора, Денис Мандзюк	Здоров'я	Есе
8.	04.03. 2021	"Культура донорства в Україні на низькому рівні. Кров здають 12 людей на тисячу, хоча Всесвітня організація охорони здоров'я рекомендує 33"	Влада Москвітис	Здоров'я	Есе
9.	04.03. 2021	Історій успіху жінок більшає в усіх царинах. Шахи – виняток	Ілля Прокопенко	Культура	Есе з елементами інтерв'ю
10.	04.03. 2021	Американські лікарі п'ять років допомагають розвивати українську нейрохірургію	Влада Москвітис	Професійна творчість / Війна	Портретний нарис з елементами інтерв'ю
11.	04.03. 2021	"Кожен має право на егоїзм, але нехай же і чужий егоїзм поважає"	Анна-Лілія Кокора	Людина в історії	Портретний нарис
12.	09.03. 2021	Має 40 дітей від трьох дружин. З останньою побралися, коли їй було 11	Ігор Тимоць	Культура	Подорожній нарис
13.	09.03. 2021	Петлюра вірить у "краще будуче". Обіцяє, що держави Антанти допоможуть	Ярослав Файзулін	Людина в історії	Історичний нарис
14.	11.03. 2021	Пломба, якою турки опечатували мішки	Анна-Лілія Кокора	Історія	Подорожній нарис

15.	11.03. 2021	"Нехай хоч тричі одурять мене. А все-таки вчетверте подам тому, хто справді потребує шматка хліба"	Михайло Танасійчук	Історія	Історичний нарис
16.	11.03. 2021	Розстелили тонкий плед на холодний і мокрий бетон. Поклали дітей	Оксана Княжик	Війна	Життєва історія
17.	11.03. 2021	"Витягували з криниці відро холодної води й виливали мені на голову"	Ірина Мамрига	Професійна творчість	Портретний нарис
18.	11.03. 2021	"Батьки мають бути на боці своїх дітей. Інакше це зрада"	Анна-Лілія Кокора	Професійна творчість	Есе
19.	11.03. 2021	"Підкріпились на сніданку 100 грамами водки та 200 грамами вина і прибули до собору Святого Юра"	Ігор Шевчук	Історія	Історичний нарис
20.	16.03. 2021	Староста казав: "Дякуємо за отця. Гарна людина. Шкода тільки, що москаль"	Світлана Корженко	Культура	Портретний нарис
21.	16.03. 2021	"Упізнаваність обтяжує. Не можеш піти в бар і напиться, як свиня"	Павло Щириця	Культура	Подорожній нарис-інтерв'ю
22.	18.03. 2021	Залізна задниця	Анна-Лілія Кокора, Денис Мандзюк	Історія / Культура	Есе

23.	18.03. 2021	Князь із матір'ю сховався від монголів у замку	Ольга Швед	Історія	Есе
24.	18.03. 2021	Перший в Україні корабель-музей зроблять із корвета "Вінниця"		Доля	Життєва історія
25.	23.03. 2021	"До поганого людина теж звикає"	Світлана Корженко	Війна	Портретний нарис – інтерв'ю
26.	23.03. 2021	Інтелігенти думають, що їхня "неполітична" група врятує їх від політичної хуртовини. Нехай. Час покаже	Олександр Гандзій	Людина в історії	Портретний нарис
27.	25.03. 2021	Кухар або гробить людину, або додає здоров'я	Ірина Мамрига	Професійна творчість	Портретний нарис
28.	25.03. 2021	"На майбутнє треба дивитися позитивно. Інакше навіщо жити?"	Анна-Лілія Кокора	Культура	Портретний нарис
29.	25.03. 2021	"Тіла колег падали одне за одним. Як стиглі груші"		Історія	Нарис
30.	30.03. 2021	Підсипали дідові щурячої отрути, бо сподобалося його пальто	Оксана Княжик	Історія	Нарис-спогад
31.	30.03. 2021	"Раніше хотілося виколюпати очі, а зараз лише плюнути на спину"	Наталія Соколан	Професійна творчість	Есе
32.	30.03. 2021	Книжечка, за якою вдалося встановити	Анна-Лілія КОКОРА	Культура	Нарис-інтерв'ю

		родовід			
33.	30.03. 2021	У Києві завжди аплодують стоячи. У Парижі для цього треба постаратися		Культура	Портретний нарис

Діаграма на рисунку 2 ілюструє жанрову палітру художньо-публіцистичних матеріалів у «Газеті по-українськи». Як можемо бачити за рисунком, найбільш популярним є нарис, що має такі жанрові вияви, як портретний нарис, нарис-спогад, історичний нарис, нарис-інтерв'ю, подорожній нарис. Діаграма на рисунку 3 показує, що найбільш затребуваним у журналістів є портретний нарис.

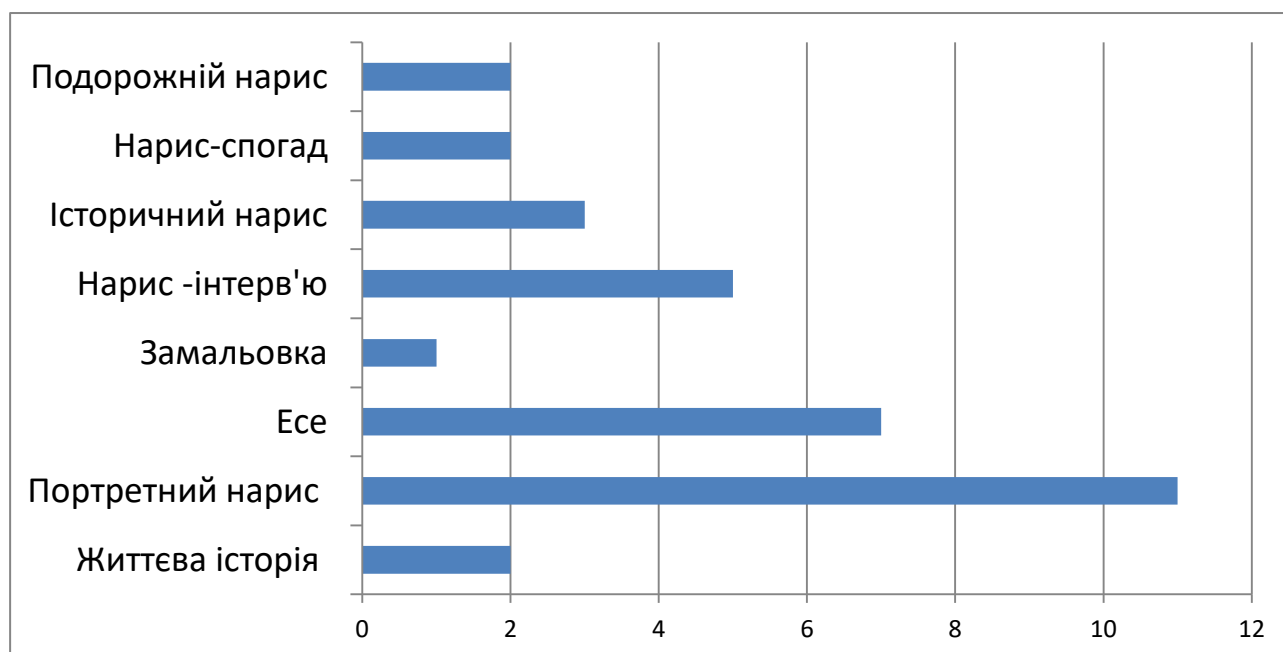

Рис. 2 – Художньо-публіцистичні публікації в «Газеті по-українськи»

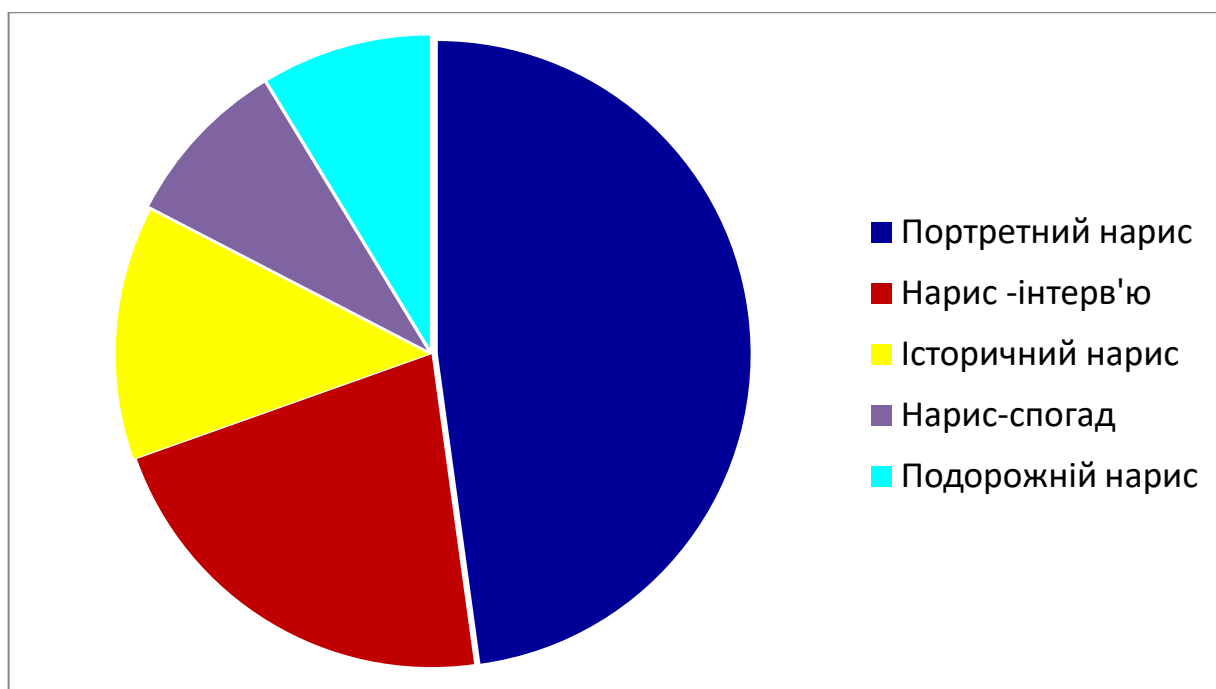

Рис. 3 – Жанрові різновиди нарису в «Газеті по-українськи»

Тематичні орієнтири журналістів, що працюють у жанрах художньої публіцистики, відтворено в діаграмі на рисунку 4. З-поміж пріоритетів: культура, історія, професійна творчість, людина в історії.

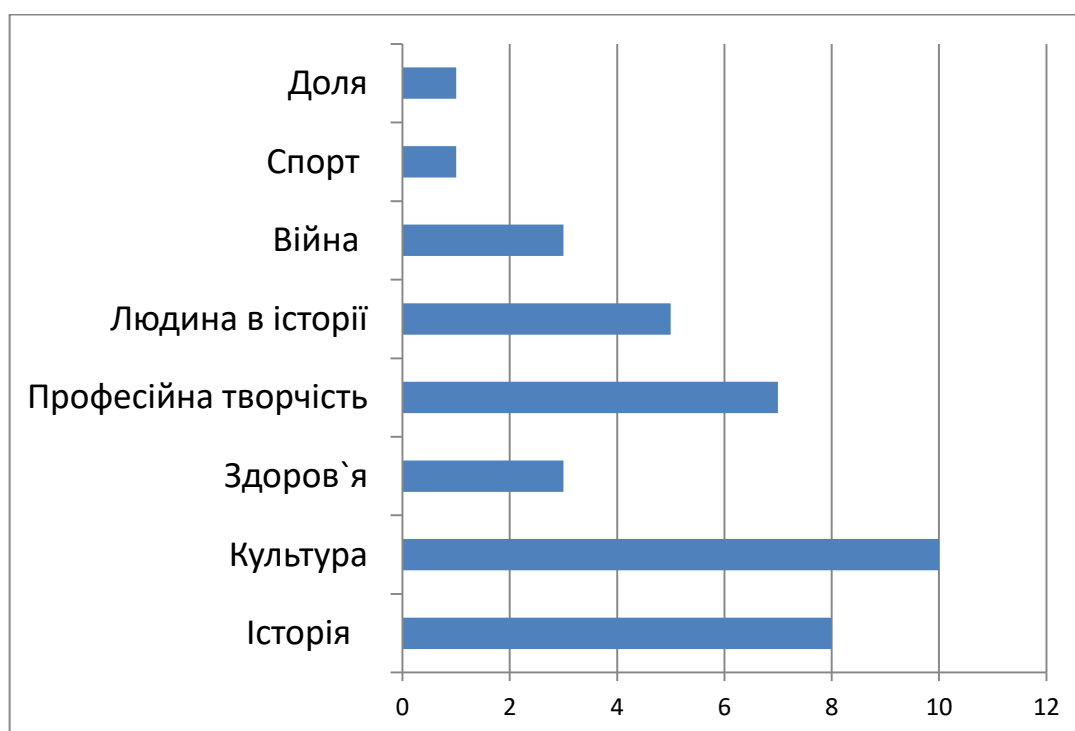

Рис. 4 – Тематика матеріалів «Газети по-українськи»

3. Специфікація інформаційного продукту

3.1. Структура

У реалізації завдань кваліфікаційної роботи, зокрема у підготовці власного інформаційного проекту, ми врахували результати наших спостережень щодо жанрової палітри художньо-публіцистичних матеріалів у ЗМІ, їхньої тематики та частотності публікацій. Наш інформаційний проект – це три друковані матеріали у жанрі нарису:

1. «Я так радію і люблю, коли щасливу бачу жінку», або з усього того можна написати й книжку – портретний нарис з елементами інтерв'ю.

2. Головне, є до кого поїхати! Або чому кіоск креативної продавчині охороняє сім'я сніговиків – портретний нарис.

3. Оповитий легендами і сповнений містики – подорожній нарис.

Загальний обсяг матеріалів – 27 813 знаків, що становить 0,7 авторського друкованого аркуша.

3.2. Авторська ідея

Авторська ідея підготовленої нами добірки журналістських матеріалів визначається жанровою специфікою нарису та його жанровими варіантами. У підготовці своїх матеріалів у жанрі портретних нарисів ми зважали на те, що цей жанр являє собою опис, у якому особливу увагу потрібно приділити розкриттю особистості героя і водночас показати на його прикладі типові риси, що характеризують сучасне суспільство. Так, в образі героїні нарису «Я так радію і люблю, коли щасливу бачу жінку», або з усього того можна написати й книжку» втілено образ людини, яка після досягнення пенсійного віку не залишається осторонь суспільних подій і своє призначення бачить у

художньо-літературній творчості, вона, зокрема, є авторкою поетичних збірок, які отримали визнання як в мистецькому конкурсі, а саме автор відзначена дипломом лауреата. У змісті матеріалу намагалися поєднати образність висловлювання із документальними фактами про героїню як жінку, як особистість і про її місце у суспільному житті.

Матеріал про героїню нарису «Головне, є до кого поїхати! Або чому кіоск креативної продавчині охороняє сім'я сніговиків» створений на основі спілкування з нею, у процесі якого намагалися з'ясувати, які цінності вона сповідує, що є для неї сенсом існування. В образі героїні, яка після виходу на пенсію продовжує працювати, бути активною, займатися творчими справами і має багато енергії і бажання дарувати людям добро. І це, незважаючи на серйозні проблеми зі здоров'ям і пережитим горем. Через образи героїнь портретних нарисів ми намагалися розкрити соціально значущі питання – життя людей на пенсії, їх матеріальне забезпечення, соціальну підтримку тощо.

Авторська ідея подорожнього нарису «Оповитий легендами і сповнений містики» – задовольнити інформаційні, пізнавальні та емоційно-естетичні запити читачів, адже у ньому йдеться про одну із найкрасивіших пам'яток м. Праги Карлов міст. Оповідь побудована на документальних фактах та особистих враженнях автора, а також даються рекомендації для туристів, які матимуть бажання відвідати Прагу.

3.3. Специфікація аудиторії

Зміст пропонованих в інформаційному проекті матеріалів буде цікавим різним групам осіб за віком, статтю, естетичними уподобаннями, незалежно від незалежно від соціального статусу і професії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бахтин М. М. Проблемы поэтики Достоевского. М., 1963. С. 233.
2. Галич О. А. Теорія літератури: підручник. Київ: Либідь, 2001. 408 с.
3. Глушко О. К. Художня публіцистика: європейські традиції і сучасність: моногр. Київ: Арістей, 2010. 192 с.
4. Грабельников А. А. Работа журналиста в прессе: учебное пособие. М.: РИПхолдинг, 2005. 274 с.
5. Гусева Е. А. Теоретические аспекты исследования жанра очерка. Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Соціальні комунікації», 2016. Вип. 16. С. 58–64.
6. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
7. Кройчик Л.Е. Публицистический жанр: природа и стратегия развития. Вестник ВГУ. Серия: Филология. Журналистика. 2013, №2. С. 171–176.
8. Литературная энциклопедия терминов и понятий. Москва: НПК «Интелвак», 2001. 1600 стлб.
9. Нравоописательная журналистика. История всемирной литературы: в 9 т. М. : Наука, 1988. Т. 5. С. 36–37.
10. Тертычный А. А. Жанры периодической печати: учебное пособие. М.: Аспект Пресс, 2000. 310 с.
11. Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе. Київ: Видав. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 162 с.
12. Тырыгина В. А. Жанры в информационно-массовом дискурсе. М.: Прометей, 2007. 359 с.
13. Эко У. Роль читателя. Исследования по семиотике текста. СПб.: Симпозиум, 2005. 502 с.
14. Fricke H. Norm und Abweichung: eine Philosophie der Literatur. München: Beck, 1981. 273 p.

II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

«Я так радію і люблю, коли щасливу бачу жінку», або з усього того можна написати й книжку

За результатами літературно-мистецького конкурсу «Квіт папороті-2020», підбиття підсумків якого відбулося 3 березня у Всесвітній день письменника у Прилуцькій центральній міській бібліотеці імені Любові Забашти, спеціальним дипломом претендента на звання «лауреат» була відзначена самотужки письменниця з Варвинщини Тетяна Стеценко за книгу «Дочекайся мене».

Уродженка мальовничого села Яблунівка Прилуцького району, а нині жителька села Антонівка, що на Варвинщині, Тетяна Анатоліївна точно не пригадує, коли та як у неї наклюнулося бажання писати. Школяркою мала три заповітні мрії: хотіла стати дизайнером одягу, вчителем, а ще актрисою драматичного театру. Коли настав час визначатися з подальшою життєвою дорогою, зваживши усі свої можливості морального і матеріального характеру, обрала таки педагогічну ниву. Тетяна Стеценко з успіхом закінчила філологічний факультет Полтавського педагогічного інституту імені В.І.Короленка. І сорок вісім років свого подальшого життя присвятила навчанню і вихованню антонівських дітлахів. Кар'єра складалася з різних посад: була і вожатою, і рядовою вчителькою, і заступницею і навіть дослужилася до директорки. Через її серце та душу пройшло не одне покоління. Професія педагога настільки багатогранна, що паралельно з викладацькою діяльністю жінка потроху реалізовувала й інші свої мрії.

– Мені випало жити у 70-ті, 80-ті та 90-ті роки, коли у магазині купити вишукані ексклюзивні вбрання було вкрай непросто. Але, на щастя, тоді працювали швейпроми й ательє. Я часто приїздила в Прилуки шити одяг: сукні, костюми, блузи – моделі і силуети яких вигадувала сама, – розповідає пані Тетяна.

Дизайнерські задатки згодилися жінці і в акторському ремеслі, яке плекала в собі ще зі шкільних років. Спочатку сама була учасницею шкільного драмгуртка, потім уже ставила сценки з учнями, підключила й учителів Була і за сценариста, і за костюмера, і за режисера-постановника, ще й грала ролі.

– На сцені сільського будинку культури ми ставили в основному комедії: «За двома зайцями» Старицького, де я, звісно, грала Проню Прокопівну, «В степах України» Корнійчука, де грала дружину Галушки, «Порвалася нитка» Кониського, одна з жіночих ролей також була моєю, «Фараони» Коломійця. Пробувала писати й свої сценарії на основі літературних творів, наприклад, Гоголівських «Хуторів поблизу Диканьки», які ставили з учнями на новорічні ранки. Хотілося б, може, й зараз зіграти на сцені, та вже немає з ким, тож нині просто співаю в народному фольклорному колективі «Антонівчанка», – перераховує свої захоплення жінка.

Разом з тим ніхто не відміняв численних домашніх клопотів, пов'язаних з чоловіком, дітьми, домашнім побутом, городами, господарством, консервуваннями і усім іншим, що притаманне сільським жінкам.

Приклад письменниці завжди брала з мами – сильної і витривалої жінки, на чю долю випало багато випробувань: війна, голод, каторжна робота в Німеччині і всі перипетії життя матері-одиначки. Тетяна Анатоліївна єдина донька у своєї мами, яка через усі ці труднощі так і не змогла реалізувати своє бажання стати вчителем німецької мови. Відкрита до любові і така ранима, а ще спостережлива душа письменниці підмічала й пропускала через себе всі особисті радощі й печалі, чужі перемоги і невдачі, непрості жіночі долі, що потім ставали у центрі її творчих доробків.

– Вірші пишуться тоді, копи переповнена чаша душі. Іноді в них перетворюються сльози, - розкриває свої секрети письменниця.

– Вам часто доводилося плакати у житті?

– Часто не часто, але траплялося всяке. Ще навчаючись у інституті в спілкуванні з подругами я зронила фразу: «З усього того можна написати й книжку».

Чи були ці слова пророчими? Напевно. Тривалий час Тетяна Стеценко писала в шухляду. На люди видавала тільки короткі замітки інформаційного характеру про те, що відбувалося у школі, які публікували у місцевій районці. А коли набрався вже чималий портфелік, вирішила вийти з тіні.

Друкуватися жінка почала з 2004 року. Тоді вперше наважилася взяти участь у конкурсі, де треба було представити реферат на тему остарбайтерів. А далі пробувалася у газетах «Біла хата», «Газета для жінок», «Сімейна газета», «Життєві історії», куди пані Тетяна надсилала свої вірші й прозу.

– Мене друкували, були й перемоги, що неабияк надихало і вселяло віру в те, що я на правильному шляху. Спонукали також знайомі, зокрема поетка Галина Ярмач та редакторка місцевої газети. Ось так я весь час жила ніби у сподіванні дива. Тому моя перша збірка так і називається «Сподівання дива», яка вийшла друком у 2011 році. До неї увійшли вірші та проза. А вже у 2016-му світ побачила друга збірка «Коли щаслива жінка».

– Що для Вас щастя і чи вважаєте себе щасливою жінкою?

– Щастя – поняття багатогранне і дуже суб'єктивне. Це стан і великий труд душі. Бо щастя, на мою думку, з неба не падає. Його треба виплекати в собі. Як я говорю у вірші, моє поняття щастя: «тверезим і уважним був щоб чоловік, щасливими й здоровими щоб були діти».

Чи щастя властиве мені, я теж говорю у вірші «А я ж іще не нажилась»: «А знаєте, я у житті щаслива. Кохаю я, й мене кохає милий. Чого ще в долі попросить? У щасті років двадцять ще б прожити. Бо ж іще я не нажилась, бо я ж іще не налюбилась ...»

Третя книга «Дочекайся мене» у Тетяни Стеценко народилася не так давно. До неї увійшли виключно прозові твори, бо, як зізналася сама письменниця, «з віршами стало тугувато». Видання складається з двох розділів

– «Ліричні акварелі» та «Життя, як є». Прототипами замальовок стали певні ситуації, міські історії, події, час, взаємовідносини з усіма властивими проявами, злетами, падіннями, радіщами й горем, успіхами й невдачами, сподіваннями й надіями на краще.

Що цікаво, перші дві книжки Тетяні Анатоліївні допомогли видати спонсори. А ось останню жінка надрукувала за власний кошт.

– У мене ж тепер є пенсія, – каже письменниця. – Для мене просити – це дуже принизливо, особливо, коли бачиш, що людина не хоче допомагати.

Жінка не терпить також брехні й лукавства. Сама ж дуже вимоглива до себе, скромна й щира, відверта. Каже, боїться стосовно себе навіть вживати слово «письменниця». Адже ніяких титулів та рангів не має. Хіба що є членом місцевого районного поетичного клубу «Первоцвіт». Хоча її твори публікували і в «Літературному Чернігові», а в Чернігівській обласній бібліотеці імені Короленка презентували всі три її книги.

– Перед талановитими людьми я схиляю голову, вони, як і поезія, для мене, – одне із найдивніших див. Мені теж хочеться через слово робити цей світ кращим, добрішим, світлішим, можливо, посіяти віру і пробудити в кожному любов, подарувати радість спілкування. Якщо хтось один скаже, що мої твори хоч словом зачепили, у мене виростають крила і я літаю.

– Хто чи що Вас надихає на творчість?

– Все, що мене оточує: природа, люди, події, ба навіть якесь слово. У кожного мого вірша чи новелки є своя історія. От, скажімо, запало мені в голову слово громовиця – і народився вірш. Або ж спостерігала я за однією парою, як вони ішли вулицею, як мужчина обережно підтримував свою супутницю, легенько обіймав за плечі, як жінка в його обіймах сміялася і аж світилася від щастя, і з'явилися рядки «Я так радію і люблю, коли щасливу бачу жінку».

Письменниця зізнається, що їй твориться, звісно, краще, коли вдома надійний тил. Жінка називає себе не просто щасливою, а ще й багатою. Бо має

чоловіка, двох уже дорослих донечок і трьох чарівних внуків. Особливо старша донька наполягає, щоб мама не зупинялася на досягнутому, на цьому акцентує увагу й заочна подруга по одній із газет, теж письменниця –аматорка. І пані Тетяна вже будує плани. Каже, назбиралося творів на четверту книгу, а там хоче взятися й за повість, якій придумала вже й робочу назву «Дяка за любов». У ній Тетяна Стеценко хоче пірнути в глибину років, починаючи з 20-их–30-их минулого століття і аж до сьогодні.

І цілком можливо, що невдовзі Тетяна Стеценко у літературно-мистецькому конкурсі «Квіт папороті» імені Любові Забашти і з розряду дипломантів підніметься на щабель вище, поповнивши ряди лауреатів такої високої премії.

Головне, є до кого поїхати!

Або чому кіоск креативної продавчині охороняє сім'я сніговиків

64-річна Олена Гапонченко є втіленням усім відомої приказки: «Не місце людна красить, а людина місце». І не переносному, образному сенсі, а в самому буквальному. Але в нашому випадку, мабуть, і український варіант підходить якнайкраще нашій героїні - «Не одежа красить людину, а добрі діла».

На околиці нічим ока потішити? З Оленою Григорівною ми познайомились випадково. На околиці Путивля нас вразив напрочуд дивну картину: практично на краю міста, чи не посеред поля, поряд із річкою біля мосту, металеву хатинку охороняє купка чудернацьких сніговиків. Ми підходимо ближче – перед нами хлібний кіоск, а снігові скульптури - творіння його продавчині. Вона відразу ж нас підкорила: усміхнена, весела, рудоволоса жіночка пенсійного віку охоче поділилася з нами своєю історією. На запитання

про сніговиків пані Олена відповіла, що зліпила їх, щоб розважати покупців та перехожих, аби підняти настрій у цьому далекому від цивілізації куточку:

- Мені ж не важко! Я приїхала на роботу на півгодини раніше, десь о пів на шосту ранку – повідкидала сніг. До того ж, не лише біля кіоску, а й навколо нього, аж до шляху, щоб жителям цього району було легше ходити. Хтось заверне хліба купити, хтось ні, просто мимо пройде до центру дістатися! Але так буде комфортніше всім! Я піклуюся не лише про своїх покупців, а й про всіх жителів! Мені це зовсім не важко...

Працювати пішла не з нудьги, а ... Пані Олена у торгівлі майже все свідоме життя – більше тридцяти років. Після виходу на пенсію вона не надто вдома засиділася на заслуженому відпочинку - і повернулася до професії. Можливо, і залишилася б вдома, бо працювала важко і відпочинок заслужила, проте життя змінює плани. У нашої героїні під опікою хворий чоловік та 90-річна тітка, яку забрали із села доглядати. А ще - підсобне господарство (100 голів птиці, три свині), додайте польові роботи з весни до осені ... «Тож і працюю не з нудьги, а тому, що потрібні були гроші. Хоч і небагато отримую на половину ставки, але кожна копійка дорога», - зізнається наша співрозмовниця. Олена Степанівна до свого робочого місця ставиться відповідально - можна сказати по-домашньому. Таку красу всередині влаштувала! Власноруч шпалери поклейла, столи серветками застелила, прикрасила різними дрібничками. «Усі кажуть, що тут так само затишно, як і вдома», - не буз гордості, але скромно говорить продавчиня.

Життя випробовує на міцність. На перший погляд може здатися, що пані Олена може похизуватися своїм фізичним здоров'ям і дати фори чоловікам, оскільки стільки турбот тягне на своїх плечах, а ще й креативна - до всього підходить творчо! Однак, як виявилось, не все так добре. Олена Степанівна вже 24 роки інсулінозалежна, у неї діабет. Без систематичних ін'єкцій і дотримання строгої дієти її життя буде неможливим без спеціальних. «Двічі на добу доводиться робити ін'єкції інсуліну: вранці поставила укол –

впоралася по господарству і бігом на роботу, а ввечері, також після всіх домашніх справ, я знов отримала дозу, і все в порядку!» – так оптимістично налаштовує себе жінка. Про себе і своє самопочуття жартує: «Я постійно хочу їсти і пити, але я тримаю себе в руках. Важко стримувати апетит, коли ти цілий день перебуваєш серед ароматної випічки ... Але я намагаюся повільно жувати сухарик. За 24 роки хвороби я навчилася справлятися з усіма її примхами!» Щоб менше хотілося їсти, наша героїня займається творчістю і так відволікається від проблеми зі здоров'ям: "Я кладу шматочок сухарика під язик і чимось займаюся - шию, в'яжу. Часу вистачає - тут не так багато покупців".

Звідки у цієї 64-річної жінки стільки енергії? Очі горять, руки творять, ноги завжди кудись біжать - активна, весела і життєрадісна! Здається, в її житті не було сильних потрясінь, а тому вона така спокійна. Врівноважена і позитивно до всіх налаштована? Але це все лише здається. Пані Олена розповіла, що у травні минулого року пережила найбільшу втрату для матері – смерть власної дитини: «Мій 40-річний син працював на будівельному майданчику в Києві. Він гарно виконував свою роботу, він був сильним, здоровим чоловіком, ніколи ні на що не скаржився. І раптом нам сказали, що він помер – ішемічна хвороба серця. Змиритися із такою втратою надзвичайно важко. Але така доля ... ». Олена Степанівна на хвилю задумалася, легка зморшка скорботи на мить з'явилася біля очей.... І знову посмішка. Бо печаль не на людей – переживати особисте звикла наодинці.

Душа просить. Як би серце не краялося, але оминуті турботи і горе допомагає Олені Степанівні рукоділля. Вона для друзів і сусідів бурки шие пальто і в'яже тапочки. Матеріалу для них не купує, а розпускає старі речі, а потім дарує. А дарувати є кому – у жіночки дуже багато друзів і багатьох із них вона вже «утеплила». І не тільки одягом, а й добрим ставленням, добрим словом. Особливо втішається, коли в'яже для малечі: «Я поховала власну дитину, тож принаймні чужим малюкам передаю тепло і турботу! Тим паче, душа про це просить... », ділиться з нами жінка. За цю зиму вона зшила майже

сотню «чопиків» і подарувала їх молодим сусідкам-мамам : «Нехай хлопчики та дівчатка зігріють свої маленькі ніжки!»

Польове життя і рахівниця. Коли ми розмовляли, креативна продавчиня не сиділа без діла ані хвилини: вона встигла порубати дрова, щоб покласти їх у піч, і розколоти колоди на дрібні тріски, щоб легше займалося, і сніг повідкидати, і поправити голови сніговикам. Звідки береться вода щоб руки помити, чаю закип'ятити та й вологе прибирання зробити? А все просто: принесе води із собою в пляшках, а також розтопить сніг на плиті в мисці. Зручностей немає. Польові умови - це не супермаркет вам!

Ще одна мила деталь – прихильність продавчині до старої рахівниці. «У мене є калькулятор, але я більше довіряю дерев'яним кісточкам і звикла до них на все життя», - каже жінка.

На колесах. Поки розмовляли, робочий день закінчився. Як ви думаєте, куди поспішила наша героїня після всіх цих інтенсивних фізичних навантажень? Ні, не додому! А побігла на автовокзал, щоб купити квиток на автобус: вночі він їде в гості до своєї внучки, яка живе в Києві! «Протягом наступних трьох днів я маю вихідні, а потім знову моя зміна, - говорить продавець. - Тож потрібно встигнути провідати Олесю та ще по дому роботу підігнати!»

Ця невгамовна жінка точно впорається з усім! Хіба можуть бути сумніви? Вона нам їх не залишила. На запитання, чи не складно їй буде у такому поважному віці в громадському транспорті після довгої дороги, яка і молоду людину виснажує, Олена Степанівна відповіла, що, навпаки, у дорозі вона лише відпочиває. (Як тут казки про Попелюшку не згадати!) Мовляв, радіє з того, що є до кого поїхати, є зарادي кого жити. А це сил і здоров'я додає ще на довгі роки.

Оповитий легендами і сповнений містики

Карлов міст - величний символ Праги

Карлов міст - найкрасивіший, найвеличніший і сповнений містики в Празі. Завітати до Праги і не відвідати Карлового мосту просто нереально. Це одна з найголовніших визначних пам'яток усієї Чехії, яка, як виявилось, насправді дуже гарна і велична.

Карлов міст сполучає Старе місто з Малим містом. Він величаво й гордо перекинувся через річку Влтаву. Довжина мосту - 5290 метрів, він прикрашений незвичайними та оригінальними скульптурами. Це найпопулярніше місце, яке щороку відвідує більше мільйона туристів. Карлов міст – це символ Праги, найпопулярніша визначна пам'ятка міста та другий за величиною та історичною значущістю кам'яний міст через Влтаву. Він, як і раніше, приваблює людей не тільки своєю красою та тридцятьма статуями бароко 17 століття, а й безліччю легенд та таємниць. Його історія пов'язана з магією, астрологією та нерозгаданими таємницями. Дивовижно, але міст вражає не тільки відвідувачів, але й дослідників старовини і донині.

Перше, що ми зробили, діставшись Праги, відвідали цю легендарну споруду, що величаво піднімається над Влтавою і розкриває перед відвідувачами неймовірні краєвиди. Якщо Ви також побуваєте у Празі, не поспішайте брати таксі або шукати міський транспорт. До мосту найпростіше дістатися пішки з будь-якої центральної станції метро або трамвайної лінії. Піша прогулянка забере у вас не більше 10-20 хвилин, а ще ви зможете помилуватися вулицями казкової Праги. Звичайно, краще придбати оглядову екскурсію містом, під час якої ви познайомитесь з історією мосту та цікавими історіями та легендами, пов'язаними з ним (вартість оглядових екскурсій Прагою тривалістю 2,5 - 3 години становить близько 25 євро).

Карлов міст не завжди був Карловим мостом

Карлів міст не був першим мостом, що з'єднував Празький град і Старе місто. Його попередником був Міст Джудіт, який був майже повністю

зруйнований потопом 1342 р. До речі, елементи однієї арки цього мосту і донині перебувають в центрі Праги (у підвалі церкви ордена Хрестоносця з Червоною зіркою) і є частиною музею Карлового мосту.

Розквіт будівництва та торгівлі в Чехії вимагав будівництва нового міцного мосту. Розробку проекту Король Карл IV доручив архітектору Петру Парлержу, який продемонстрував свій талант уже під час створення собору св. Віта. Дату початку будівництва давно підраховували придворні астрологи і отримали комбінацію цифр "1357-9-7-5-31". Тому було вирішено розпочати будівництво 9 липня 1357 року зранку о 5:31. Міст будували до 1402 року. Завдяки йому Прага підвищила свій престиж і стала важливою зупинкою на європейських торгових шляхах.

Люди здавна називали цей міст "Кам'яним" та "Празьким". Лише у 1870 році письменник Йозеф Рудль дав йому нове ім'я, яке й закріпилося до сьогодні.

У кінці XIX століття вздовж Карлового мосту курсував кінний трамвай. Кінний трамвай був дуже популярний у Чехії. У 1883 році в Празі урочисто було відкрито трамвайну лінію, яка вела від Національного театру до площі Хрестоносців і через Карлов міст до Малостранської площі. Це були перші трамвайні лінії в історії Чехії. До двадцятого століття електричний трамвай остаточно замінив конку. У 1908 році експлуатація трамваїв на Карловому мосту була остаточно заборонена через страх, що його зруйнують важкі трамваї. Машини ж по мосту їздили до 1965 року.

Єдиний міст з молоком, сиром, вином та яйцями

Легенди набагато цікавіші, ніж моменти з історії. Наприклад, говорять, що структура мосту вийшла надто міцною завдяки розчину, який містив яйця, вино та молоко.

Додавання яєць у вапно та глину є будівельною нормою і традицією з давніх часів. Проте вчені також виявили сир, цукор, пиво та кров биків.

Можливо, саме тому Карлів міст довгий час – майже сім століть – не потребував серйозного ремонту.

Коли закладався міст, у Празі не вистачало яєць, тому їх доводилося звозити з усієї країни. Проте жителі Вельвари не зрозуміли, навіщо будівельникам потрібні свіжі яйця, і боялися, що вони по дорозі протухнуть, тож задалегідь їх варили. Варені яйця, звичайно ж, не прислужилися в будівництві.

А от мешканці Угношть відправляли не тільки молоко, але навіть сир – твердий та м'який. Таким чином, Карлов міст став єдиним у світі мостом для будівництва якого застосовувалися не лише камені, але і яйця, молоко, сир та вино.

За іншою версією, міст такий надійний завдяки домовленості архітектора з дияволом. Відповідно до угоди, диявол мав стати душею першої людини, яка увійшла на міст. Архітектор виявився хитрішим: першим по мосту на прогулянку він відправив півня. Наскільки це правда, питання не виникає. Але міст вкритий таємничістю, і як приклад, місцеві жителі переповідають і такі легендарні факти:

- талановитий диявол проходить мостом і дарує всім свої портрети;
- під однією з арок мешкає водяник Йозеф, який любить палити і спілкуватися з перехожими, а також збирає душі потонулих людей в горщики;
- у вежі старого міста заховані фігури п'яти зимородків, і якщо ви знайдете їх усіх, у житті все складеться добре.

А ще хтось може вам сказати, що він чув чихання хлопчика, у якого душу забрав диявол. Деякі зустрічали святих. Хто знає, на які фантазії здатний мозок після декількох сортів пива!

Нові таємниці Карлового мосту

Карлов міст і сьогодні не перестає вражати людей. Наприклад, нещодавно була розкрита нова таємниця: коли водолази досліджували дев'яту основу мосту під водою, вони виявили новий шар між жорнами та гравійною основою.

Він складався з пресованого моху, який не росте під водою. Знахідка підтвердила, що навіть у XIV столітті цей мох збирали в ялицевому лісі та спеціально вкладали між гравієм та жорнами. Можливо, мох використовувався для розподілу ваги мосту. Його також могли використовувати як наповнювач для заповнення прогалин або вкладали в міст для магічних цілей.

Наша подорож припала на католицьке Різдво, тож дух у місті був особливим. Дуже хотілося б, щоб всі наші бажання справилися. А Карлов міст – це саме те місце, бо тут розташувалися статуї "бажань", які на мосту можна легко знайти за характерними блискучими бронзовими потертостями. В одному із повір'їв сказано, що якщо ти торкнешся будь-якої статуї на Карловому мості рукою і щось побажаєш, це здійсниться. Якщо закохані загадають бажання і поцілують на мосту, то все бажане здійсниться. А якщо на одній із статуй потерти собаку, ви дізнаєтесь всю правду, а потерши фігуру жінки - приховати перелюб. А ще можна загадати бажання там, де єпископа кинули у воду.

Колись політична необхідність, а сьогодні неперевершена прикраса

Дуже важливо уважно розглянути всі статуї на Карловому мосту, що охороняють його з обох боків. Загалом їх 32, і всі вони у стилі бароко. Ці мистецькі творіння просто неба сформували галерею, до якої вхід безквитковий (до речі, якщо ви не замовили екскурсію, можете послухати історії, які розповідає гід; тут сила силенна групових екскурсій). Отже, на час створення скульптури були політичною необхідністю, а не просто прикрасою. У 1526 - 1740 рр. Чехія перебувала під владою австрійських Габсбургів - вони відновили Празьке Католицьке Архієпископство, а їх владу підтримувала Католицька Церква. Спочатку вони зруйнували могилу Яна Гуса, ватажка повстання проти церкви (гуситські війни), а потім почали розміщувати статуї на мосту, щоб нагадати людям, наскільки віра впливає на процвітання країни.

З усіх 32 статуй на Карловому мосту з бронзи відлита лише статуя Іоанна Непомуцького, а статуя святого Філіппа Бенітіуса створена з мармуру. Решта ж скульптур були зроблені з каменю.

Статуя святого Іоанна Непомуцького (з 1683 р.) найстарша на мосту. Вона розташованій між 9-м і 10-м опорами. Святий Ян Непомуцький дуже важлива релігійна фігура в історії Праги та Чехії. У 15 столітті король Вацлав IV утискав духовенство, підтримував Яна Гуса та повстання гуситів, наголошував на світській владі. Правитель перетнув межу, коли за його наказом стратили сповідника королеви – Яна Непомуцького. Згідно з правилами, священик не розкрив королю таємницю сповіді королеви, яку Вацлав IV підозрював у зраді. Івана зашили в мішок і кинули в річку. На місці, де відбулася ця подія, ви можете знайти табличку у вигляді хреста: якщо ви йдете в Мале місто, там декоративна сітка з барельєфом праворуч, під нею – замах на віру. На місці, куди було кинуте святого, встановили плиту з металевим хрестом та п'ятьма зірками. Її видно з правого боку мосту біля восьмої опори на перилах.

Чому Яна Непомуцького завжди зображують із п'ятьма зірками? Це також пояснюється легендою. Коли він потонув у річці, над водою з'явилося п'ять зірок. Їх відбиття у воді допомогло знайти тіло.

Католики особливо вшановують трьох святих мучениць – Барбару, Маргариту та Єлизавету. Варвара - захисниця гірняків та шахтарів. Єлизавету вшановують хворі, бідні та пекарі. Маргарита опікується врожайми та пологами. За свого життя Варвара таємно змінила свою релігію на християнство потайки від батька-язичника, тому він відрубав їй голову. Маргарита завжди зображена з драконом. За легендою, вона потрапила до в'язниці за християнство. Вночі на неї напав дракон і проковтнув, але Маргарита перехрестилася - і дракон лопнув. Тоді на неї напав демон, але і його вона теж перемогла завдяки християнській вірі. А багата Єлизавета просто роздавала гроші бідним і хворим, потім відмовилася від свого майна і стала жити в злиднях.

Розп'яття Христа. Ця композиція має найнесприятливішу долю. За наказом чеської королеви Єлизавети розп'яття було кинуте в річку, оскільки

хрест, на її думку, псував вид. Пізніше розп'яття було відновлено, але під час битви чеський дезертир допоміг шведам розстріляти хрест із гармат. Ліворуч від хреста - Мадонна, праворуч - Іоанн Богослов. Букви на хресті прикрашені золотом. Кажуть, напис на івриті зроблений для настанови - для штрафу з єврея, який обійшов хрест і посміхнувся.

Статуя Брунцвика виділяється з-поміж інших. Лицар не пов'язаний з релігією і стоїть на окремому пілоні. Єдине, що об'єднує його та святих, - це захист Чехії. Лицар тримає в руках чарівний меч. За легендою, якщо він замахнеться мечем і вимовить "голову з плечей", то це станеться. Брунцвик був героєм, його пригоди порівнювали з Одиссеєю Гомера. Він пішов шукати лева для герба, а коли зустрів звіра, вони подружились, а потім блукали 7 років, знайшли меч і повернулися додому.

Як загадати бажання?

У годину пік ви можете спостерігати, як туристи фотографують пам'ятник або загадують бажання, при цьому потираючи якусь із статуй. Невідомо, хто і коли придумав цей звичай і чому не всі 32 статуї допомагають здійснитися мрії, а лише деякі з них.

Щоб загадати побажання на Карловому мосту, вам потрібна статуя Яна Непомуцького. На постаменті два барельєфи з останніми моментами життя святого, затерті до блиску. Лівою рукою відразу після того, як промовили бажання, потрібно натирати собаку, а правою – правою Єлизавету. Це такий собі перший спосіб.

Другий спосіб – знайти ковану сітку з барельєфом святого Іоанна Непомуцького. На мосту буде цвях. Ви загадайте бажання, станьте на цвях правою ногою, покладіть праву руку на зірки на голові святого, а ліву руку на його ногах. Кажуть, що бажання здійсняться протягом року.

І от, коли вже статуї ви відвідали, загадали бажання, потерли потрібні статуї, щоб бажання здійснилися, вам варто відвідати ще одне чарівне місце. Тут же – під мостом. Якщо йти з боку від Старого Міста, то з лівого боку йде

спуск на острів Кампа. Дуже цікаве місце з ресторанчиками, музеями та різдвяною ялинкою (не забули, адже у нас тут Різдво). А якщо піти ліворуч, можна потрапити під сам міст. Тут завжди багато голубів, качок і всіляких тварин, припливають навіть величаві лебеді. Заздалегідь подумайте про них і візьміть із собою щось смачненьке – достаньмо буде й батона або хліба, на крайній випадок підійдуть залишки печива. Вас буде вдосталь часу щоб погодувати пернатих і отримати задоволення від того, що недаремно пройшов день. Тут, до речі, людей практично немає, що дуже приємно, а краєвиди Праги чудові. І коли ви вже вдосталь насолодитися тишею і привітними птахами, які майже із рук просять смаколиків, підніміться знову на міст. Увечері там завжди багато музикантів, художників та сувенірів, тож нудьгувати вам не дадуть.

Вдень ми насолоджувалися спогляданням приголомшливих картин та декорацій, представлених численними місцевими художниками прямо на мосту, а ввечері слухали дивовижні виступи вуличних музик. Отже, якщо ви вирішили, що Карлов міст – це місце, яке варте того, щоб провести тут один із днів перебування у Празі, то приходьте сюди за красивими фото та зі своїми найпотаємнішими побажаннями перед обідом. У цей час тут не так багато туристів – і весь міст буде для вас. На міст не два, як завжди це буває, а три входи. Основні – зі Старого міста та Малого міста, а треті – це сходи з боку острова Кампа. Тут відкривається достатньо милий краєвид. Подивитися на Карлов міст ви зможете зверху з однієї з веж, розташованих по обидва боки споруди. Проте, це не безкоштовно. Найкрасивіші фотографії Карлового мосту з острова Кампа та набережної *Náplavka*, де багато лебедів. Здається, що вони люблять позувати для кадру.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання поставлених у кваліфікаційній роботі завдань ми зробили такі висновки.

1. Нарис – це один із найбільш актуальних жанрів художньої публіцистики, у якому журналіст у формі оперативного відгуку на суспільно важливу подію, розкриває образ цікавої особистості, створює портрет певного соціального колективу або розповідає про життя людей (побут, звичаї, традиції) у певному регіоні своєї або іншої країни світу. Жанровими варіантами нарису є: портретний нарис, подорожній нарис, фізіологічний нарис, проблемний нарис, науково-популярний. На сьогодні спостерігається злиття жанрів: нарис-інтерв'ю, нарис-розслідування, нарис-сповідь, нарис-спогад тощо.

2. Моніторинг «Газети по-українськи» дозволив з'ясувати, наскільки активно журналісти використовують художньо-публіцистичні жанри та визначити місце нарису і його жанрових різновидів у мас-медійному контенті. Загалом опрацьовано 386 публікацій. Із них 33 належать до художньо-публіцистичних. Це становить 8,5% від загальної кількості, а отже художньо-публіцистичні жанри значно поступаються інформаційним та аналітичним у цьому виданні. Жанрова палітра художньо-публіцистичних матеріалів у «Газеті по-українськи» різноманітна. Найбільш популярним є нарис, що має такі жанрові вияви, як портретний нарис, нарис-спогад, історичний нарис, нарис-інтерв'ю, подорожній нарис. Абсолютна більшість художньо-публіцистичних матеріалів представлена портретним нарисом. З-поміж тематичних пріоритетів: культура, історія, професійна творчість, людина в історії.

З урахування результатів теоретичного осмислення жанрових вимог нарису, моніторингу інформаційного контенту ми підготували власний інформаційний проект, який містить три матеріали: «Я так радію і люблю, коли щасливу бачу жінку», або з усього того можна написати й книжку» – портретний нарис з елементами інтерв'ю; «Головне, є до кого поїхати! Або чому кіоск

креативної продавчині охороняє сім'я сніговиків» – портретний нарис; Оповитий легендами і сповнений містики – подорожній нарис; Оповитий легендами і сповнений містики – подорожній нарис. Через образи героїнь портретних нарисів ми намагалися розкрити соціально значущі питання – життя людей на пенсії, їх матеріальне забезпечення, соціальну підтримку. У викладі намагалися поєднати образність висловлювання із документальними фактами про героїню як особистість і про її місце у суспільному житті. Авторська ідея подорожнього нарису «Оповитий легендами і сповнений містики» – задовольнити інформаційні, пізнавальні та емоційно-естетичні запити читачів. Оповідь побудована на документальних фактах про пам'ятку історії та архітектури Карлов міст у Празі та особистих враженнях автора.

Загальний обсяг матеріалів – 27 813 знаків, що становить 0,7 авторського друкованого аркуша.